

ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΜΑΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

1. Οικονομική ανάπτυξη, σταθερότητα και ευημερία

Η πολιτική μας για την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία της χώρας είναι συγκεκριμένη, σταθερή και αξιόπιστη.

Η αξιοπιστία μας αποδείχθηκε τα τρία χρόνια της κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Παραλάβαμε μία οικονομία που είχε εξανημίσει τα εισοδήματα των μισθωτών, είχε εξουθενώσει την μικρομεσαία επιχείρηση, τον αγρότη, τον συνταξιούχο. Παραλάβαμε την οικονομία με τεράστια ελλείμματα, και υψηλό πληθωρισμό από τη Ν.Δ. Από την παράταξη που είχε υποσχεθεί νοικοκύρεμα και μας άφησε ένα χρέος τρεις φορές περισσότερο από αυτό που βρήκε.

Εμείς ακολουθήσαμε μία σταθερή και ήπια οικονομική πολιτική, χωρίς αιφνιδιακές αλλαγές και κλυδωνισμούς. Ανορθώσαμε το εισόδημα των εργαζομένων, πήραμε μέτρα και αυξήσαμε το εισόδημα των χαμηλοσυνταξιούχων. Ξεκινήσαμε μία σειρά μέτρων για τις επενδύσεις, την μικρομεσαία επιχείρηση, την απασχόληση, την πάταξη της φοροδιαφυγής, τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων. Σταθεροποιήσαμε το χρέος σαν ποσοστό του ΑΕΠ και πετύχαμε την δραστική μείωση των ελλειμμάτων και του πληθωρισμού. Αποκαταστήσαμε την εμπιστοσύνη στην δραχμή. Μειώσαμε το κόστος δανεισμού για τις επιχειρήσεις και την αγορά κατοικίας. Αυξήθηκαν θεαματικά οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Δημιουργήθηκαν 150.000 νέες θέσεις εργασίας. Αυτές οι νέες θέσεις είναι ένα μήνυμα ελπίδας γιατί επιτέλους έχει αναστραφεί η αρνητική πορεία. Οι εργαζόμενοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι αγρότες θέλουν ασφάλεια σιγουριά, ελπίδα για την εργασία. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και θέλει και γνωρίζει και μπορεί να δώσει ευκαιρίες να δημιουργήσει δυνατότητες κίνητρα και προοπτικές για θέσεις απασχόλησης. Γιατί για μας το δικαίωμα στην εργασία είναι δεμένο με το δικαίωμα στη ζωή.

Κερδίσαμε έτσι την εμπιστοσύνη του πολίτη, του εργαζόμενου, του παραγωγού, αλλά και των διεθνών οργανισμών, ότι μπορούμε να αναστηλώσουμε την οικονομία και να την θέσουμε σε μία τροχιά ανάπτυξης. Με την ίδια αξιοπιστία, σύνεση και αποφασιστικότητα θα προχωρήσουμε και την νέα τετραετία :

- Με σταθερότητα και χωρίς αιφνιδιασμούς
- Με έμφαση στην πάταξη της φοροδιαφυγής
- Με νοικοκύρεμα του κράτους και ανάδειξη του σε στρατηγείο της ανάπτυξης

- Με την ενίσχυση του ανταγωνισμού και την προστασία του καταναλωτή.
- Με την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας με τεχνολογικό εκσυγχρονισμό, οριζόντιες υποδομές στήριξης, ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, στήριξη νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και προπάντων με την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού με την κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες, γνώσεις και δεξιότητες.

Ο αταλάντευτος στόχος της πολιτικής μας θα είναι η ταχύρυθμη οικονομική ανάπτυξη, η προσέλκυση επενδύσεων, η διαμόρφωση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, η αύξηση των πραγματικών αμοιβών των εργαζομένων και των παραγωγών, η μεγαλύτερη ευημερία και η δικαιότερη κατανομή της.

Ταυτόχρονα με την ανάπτυξη της οικονομίας, προετοιμάζουμε την χώρα μας για να συμμετάσχει ισότιμα και όχι σαν υστερούσα περιφέρεια στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Τα προηγούμενα χρόνια πετύχαμε να συγκλίνουμε αισθητά προς τις οικονομίες των άλλων ευρωπαϊκών χωρών, χωρίς ύφεση, χωρίς έξαρση της ανεργίας, με πραγματικές αυξήσεις του εισοδήματος των εργαζομένων χωρίς κοινωνική αναταραχή. Θα συνεχίσουμε την διπλή αυτή προσπάθεια ανάπτυξης και σύγκλισης με την ίδια επιτυχία.

Η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει να δώσει και να κερδίσει την μεγάλη μάχη κατά της ανεργίας. Η μάχη κατά της ανεργίας, του αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης είναι μάχη που αφορά όλους μας. Η συντηρητική παράταξη βλέπει τους άνεργους όχι μόνο σαν αναπόφευκτη συνέπεια της οικονομικής αναδιάρθρωσης, αλλά πολύ συχνά και σαν προϋπόθεση για την επιτυχία της πολιτικής της. Γι' αυτό άλλωστε "φρόντισε" να τους αυξήσει κατά 120.000 την περίοδο που είχε την εξουσία.

Εμείς όμως σε κάθε άνεργο βλέπουμε μία συλλογική αποτυχία, μία χαμένη ευκαιρία για όλη την κοινωνία. Έχουμε χρέος να αλλάξουμε αυτή την κατάσταση.

Έχουμε ήδη ξεκινήσει και θα ολοκληρώσουμε ένα νέο πλαίσιο κατάρτισης ανέργων, επιδοτούμενης απασχόλησης, νέων θεσμών στην αγορά εργασίας, προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής εξάσκησης και προσαρμογής στις νέες τεχνολογίες.

Σε συνδυασμό με τις νέες επενδύσεις, το άνοιγμα πολλών νέων επιχειρήσεων και τα μεγάλα έργα, η πολιτική μας για την απασχόληση θα δημιουργήσει ακόμα περισσότερες νέες θέσεις εργασίας.

Δίνουμε μεγάλη σημασία στις **δημόσιες επενδύσεις** για την ανάπτυξη των υποδομών. Τα τελευταία χρόνια στον τόπο μας έχει πραγματοποιηθεί, πραγματοποιείται και σύντομα ολοκληρώνεται μία πρωτοφανής επανάσταση στις μεταφορές, τις επικοινωνίες, την ενέργεια. Μια ολόκληρη κοσμογονία. Έχουν χαραχθεί και διαμορφώνονται οδικοί άξονες, λιμάνια, αεροδρόμια που σπάνε την προαιώνια απομόνωση ολόκληρων περιοχών, δένουν την πατρίδα μας για πρώτη φορά στην ιστορία της σε έναν γεωγραφικά ενωποιημένο χώρο. Δεν χρειάζεται να κοιτάζουμε μόνο προς την κατεύθυνση των εντυπωσιακών μεγάλων έργων, το αεροδρόμιο των Σπάτων, την Εγνατία, τη Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου, το Φυσικό Αέριο. Μεγάλη ασφαλώς, αλλά και αρκετά προφανής η σημασία τους. Εξίσου όμως σημαντικό είναι το σωρευτικό αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης μιας σειράς από λιμάνια, δρόμους και αεροδρόμια από τη μιά άκρη της χώρας στην άλλη και ιδιαίτερα σε ευαίσθητες περιοχές.

Θα συνεχίσουμε την ενίσχυση της περιφέρειας και την ανάδειξή της σε θεσμική και οικονομική οντότητα, σε πλήρη συνοχή με το σύνολο της χώρας.

Ταυτόχρονα έχουμε ξεκινήσει μιά νέα πολιτική για την **Ανάπτυξη της Υπαιθρου**, την δημιουργία αγροτικών μεταποιητικών επιχειρήσεων, την κατάρτιση των αγροτών, τον εκσυγχρονισμό των καλλιεργειών. Η ελληνική γεωργία θα αντιμετωπίσει προοδευτικά μια μεταβαλλόμενη πραγματικότητα και νέες σημαντικές προκλήσεις. Έχει έρθει η ώρα για την εξαγωγή συμπερασμάτων από το παρελθόν για το πως πρέπει η αγροτική πολιτική να προσαρμοστεί για τις πρώτες δεκαετίες του 21ου αιώνα. Προκειμένου να συμμετάσχει ο αγροτικός μας τομέας στις εξελίξεις της παγκόσμιας αγοράς και στην απελευθέρωση του εμπορίου, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας παραμένει η κύρια πρόκληση για το μέλλον και ο σπουδαιότερος παράγων που θα κρίνει την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Για να πετύχουμε αυτούς τους στόχους μας θα προωθήσουμε τρεις άξονες πολιτικής:

- α. Αναμόρφωση των Γεωργικών Δομών και Εκσυγχρονισμό της Υποδομής
Στόχος μας είναι η σύγχρονη παραγωγική αξιοποίηση των γεωργικών εκτάσεων και η δημιουργία βιώσιμων και οικονομικά αποτελεσματικών αγροτικών εκμεταλλεύσεων και προϊόντων.
- β. Αγροτική Ανάπτυξη-Ανθρώπινο Δυναμικό-Φυσικοί Πόροι
Στόχος μας είναι να καταστήσουμε τους αγρότες ικανούς να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες, να παίρνουν τις σωστές επιχειρηματικές αποφάσεις και να προσαρμόζονται κάθε φορά στα νέα δεδομένα.
- γ. Αναδιάρθρωση της Παραγωγής
Στόχος μας είναι η δημιουργία βιώσιμων συστημάτων παραγωγής, φιλικών προς το περιβάλλον, και τους φυσικούς πόρους, η βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και η προσαρμογή στις σύγχρονες και μελλοντικές απαιτήσεις των καταναλωτών. Αυτό θα γίνει με την προώθηση εναλλακτικών καλλιεργειών, την παραγωγή νέων και οικολογικών προϊόντων, την ποιότητα και πρόελευση, την αξιοποίηση της βιολογικής γεωργίας και βιοτεχνολογίας.

Με το Πρόγραμμα αυτό δεν απαντούμε μόνο στα σημερινά οξυμμένα προβλήματα του αγροτικού κόσμου. Θεμελιώνουμε επίσης τις προϋποθέσεις για να μην ερημώσει η ελληνική ύπαιθρος, αλλά να εξακολουθήσει να είναι ζωτικός χώρος της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Για να προσφέρουμε στον νέο αγρότη όλες τις ευκαιρίες για απασχόληση, κατάρτιση, επιχειρηματική πρωτοβουλία και προκοπή, χωρίς κίνδυνο να εγκαταλείψει τη γη του και να γίνει ο νέος άνεργος της μεγαλούπολης.

Η οικονομική μας πολιτική με την σταθερότητα και την ανάπτυξη που προσφέρει και το εντατικό πρόγραμμα υποδομών που υλοποιούμε, αποτελούν το μεγαλύτερο κίνητρο για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, την εύρωστη λειτουργία και επιχειρήσεων, την ανάπτυξη της παραγωγής και των υπηρεσιών σε όλους τους τομείς. Πέρα από αυτά, ενισχύουμε με ιδιαίτερα κίνητρα τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, καθώς και σε περιοχές με ιδιαίτερα προβλήματα και απαιτήσεις ανάπτυξης.

Ιδιαίτερη σημασία όμως για την ανάπτυξη της οικονομίας και την αύξηση της απασχόλησης αποτελεί η μικρομεσαία επιχείρηση, όχι μόνο στην χώρα μας αλλά και σε όλες τις χώρες. Διαρκής μέριμνα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι η στήριξη των ΜΜΕ και η προώθηση των απαραίτητων διαρθρωτικών προσαρμογών τους στο σημερινό κλίμα

του αυξημένου ανταγωνισμού, με στόχο την δημιουργία σύγχρονων επιχειρήσεων με νέα δυναμικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Για τον σκοπό αυτό η κυβέρνηση έχει διαμορφώσει και υλοποιεί έναν σημαντικό αριθμό προγραμμάτων και παρεμβάσεων συνολικού προϋπολογισμού για το διάστημα 1994-99 συνολικού ύψους 370 δισ. δρχ. Τα προγράμματα αυτά επιδιώκουν:

- την πρόωθηση των υπεργολαβιών και την συμμετοχή των ΜΜΕ στις κρατικές προμήθειες. Παρέχοντας ειδικά φορολογικά κίνητρα για τη συνεργασία των ΜΜΕ και την δημιουργία πιο ισχυρών επιχειρηματικών φορέων.
- την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, την παραγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών και την κατάρτιση του προσωπικού σε νέες γνώσεις.
- την δημιουργία υποδομών για την διασφάλιση της ποιότητας και την ανάπτυξη του τομέα εμπορίας και διάθεσης των προϊόντων.

Παράλληλα η Κυβέρνηση προωθεί:

- την δημιουργία νέων χρηματοπιστωτικών φορέων και διευκολύνσεων, όπως των Εταιρειών Αμοιβών Εγγυήσεων, Εταιρειών Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών, Factoring και Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Leasing).
- την ενίσχυση των πιστωτικών συνεταιρισμών
- την μετατροπή των Βιοτεχνικών Περιοχών και Βιοτεχνικών Πάρκων σε αυτόνομους επιχειρηματικούς φορείς με συμμετοχή τοπικών βιοτεχνικών επιχειρήσεων.

Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί το βασικό εργαλείο της κυβέρνησης για να στηρίξει ουσιαστικά τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις σε κάθε τομέα της οικονομικής δραστηριότητας. Η Μικρομεσαία Επιχείρηση ήταν και θα είναι για το Π.Α.Σ.Ο.Κ. το επίκεντρο του ενδιαφέροντος, της πολιτικής μας, αλλά και της αντίληψής μας για τη σύγχρονη οικονομική ανάπτυξης με ευέλικτες επιχειρήσεις, υψηλή ανταγωνιστικότητα, απασχόληση και ευημερία.

Η παιδεία είναι η μεγάλη επένδυση για το μέλλον, όχι μόνο για την οικονομική ανάπτυξη αλλά και για την πρόοδο του πολιτισμού, την εθνική μας ταυτότητα, την ισχυρή διεθνή μας παρουσία. Στόχος μας είναι μία παιδεία σύγχρονη, ανοικτή,

αποτελεσματική, αντάξια των απαιτήσεων του μέλλοντος και των αξιών του πολιτισμού μας.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να υπάρχει μία διαρκής προσαρμογή του περιεχομένου της εκπαίδευσης στις εξελίξεις. Οι μαθητές και σπουδαστές πρέπει να αποκτούν όχι μόνο ένα ορισμένο επίπεδο γνώσεων, αλλά και την κριτική ικανότητα πρόσληψης των νέων γνώσεων που φέρνει η εξέλιξη. Θα συνεχίσουμε τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της εκπαιδευτικής υποδομής. Επιδίωξή μας είναι ο δάσκαλος και ο καθηγητής να είναι στο επίκεντρο της προσοχής μας και να εξυψώσουμε την θέση του ηθικά και υλικά. Η ικανότητα του εκπαιδευτικού συστήματος να παρέχει γνώσεις που προικίζουν τους νέους με επαγγελματικά προσόντα και τους εξασφαλίζουν απασχόληση και προοπτική σταδιοδρομίας είναι από τους πιο σημαντικούς μας στόχους.

Για να πετύχουμε αυτούς τους στόχους, δεσμευόμαστε να ολοκληρώσουμε σε μία σειρά μέτρων και έργων, αρκετά από τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει και προχωρούν:

- α. Την καθολική εισαγωγή, χρήση και ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής σε όλους τους τομείς και τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- β. Θα ολοκληρώσουμε την ανέγερση νέων σχολικών μονάδων, ώστε να εξαλειφθεί οριστικά το πρόβλημα της βάρδιας.
- γ. Καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για την αύξηση των δαπανών για την παιδεία. Τα τρία χρόνια της κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ., παρά την ισχυρή δημοσιονομική πίεση, αυξήθηκε αισθητά το μερίδιο του Προϋπολογισμού για την παιδεία. Θα συνεχίσουμε γιατί πιστεύουμε ότι πρέπει να εξασφαλίσουμε όλες τις προϋποθέσεις για μια σύγχρονη **δημόσια** παιδεία σε όλες τις βαθμίδες.
- δ. Θα συνεχίσουμε και θα επεκτείνουμε τους θεσμούς επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής εξάσκησης, και διασύνδεσης εκπαίδευσης - παραγωγής για την καλλίτερη αντιστοίχιση με τις σύγχρονες ανάγκες εργασίας και την αποφυγή του απειλητικού φαινομένου των πτυχιούχων ανέργων. Το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας έχει την ευθύνη να οργανώσει ένα διαρκή διάλογο για τον σύγχρονο προσανατολισμό της εκπαίδευσης και την έγκαιρη προσαρμογή της στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις.

- ε. Προχωρούμε στην καθιέρωση του Εθνικού Απολυτηρίου, που θα βελτιώσει το σύστημα εισαγωγής και ταυτόχρονα θα οδηγήσει σε μία καλύτερη επαγγελματική αξιοποίηση των γνώσεων της Μέσης Εκπαίδευσης.

Θα διευρύνουμε τις δυνατότητες των Πανεπιστημίων, των ΤΕΙ, των Ινστιτούτων και των Κέντρων Κατάρτισης να δέχονται περισσότερους σπουδαστές για να εξοπλιστούν οι νέοι μας με επαρκή επαγγελματικά εφόδια και να μειωθεί επιτέλους η φοιτητική μετανάστευση. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη διεύρυνση αυτή προς τα Περιφερειακά Πανεπιστήμια και ΤΕΙ με παροχή κάθε είδους βοήθειας και ενίσχυσης που απαιτείται.

- στ. Διαμορφώσαμε τις κατάλληλες δομές και προχωρούμε στην στελέχωση και λειτουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου για την παροχή εκπαίδευσης σε πολίτες κάθε ηλικίας και επαγγέλματος.
- ζ. Θα προωθήσουμε την αναβάθμιση των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ με ενίσχυση της υποδομής και του προσωπικού, έτσι ώστε να συνεχίσουν τον πρωτοποριακό τους ρόλο στην κοινωνία και να ανταποκριθούν έγκαιρα στις προκλήσεις των νέων γνώσεων και απαιτήσεων. Θεσμοθετήσαμε ειδικό πόρο για την παιδεία, το «Κεφάλαιο Εθνικής Παιδείας» με κεφάλαιο 200 δις δρχ. ειδικά για την ενίσχυση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η αξιοποίησή του θα αρχίσει άμεσα.
- η. Παράλληλα θα συνεχίσουμε και θα διευρύνουμε τα προγράμματα για τις σχολικές και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες, την προβολή και διάδοση της ελληνικής γλώσσας, την εκπαίδευση των ελλήνων της διασποράς.

2. Η οικοδόμηση ενός ισχυρού κοινωνικού κράτους, μιας ισχυρής κοινωνίας

α. Το κοινωνικό κράτος

Η πρώτη συστηματική προσπάθεια οικοδόμησης κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα συμπίπτει με την άνοδο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην εξουσία, παρά το γεγονός ότι έπρεπε να γίνει σε μία περίοδο που στην Ευρώπη υπήρχε οικονομική κρίση και μία τάση εξασθένησης του κράτους πρόνοιας. Αυτό αποδεικνύει την μεγάλη σημασία που από την αρχή έδωσε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να υπάρχει ένα σύγχρονο σύστημα κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης. Αποκαλύπτει όμως ταυτόχρονα και τις τεράστιες ιστορικές ευθύνες της ελληνικής συντηρητικής παράταξης.

Ένα σύγχρονο σοσιαλιστικό κόμμα δεν έχει λόγο ύπαρξης χωρίς μία κοινωνική πολιτική ικανή να περιορίσει τις κοινωνικές ανισότητες που προκαλεί η οικονομική ανάπτυξη. Η προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στη διεθνή αγορά, οι μεγάλες τεχνολογικές και οικονομικές μεταλλαγές της εποχής μας διευρύνουν τις υπάρχουσες και δημιουργούν νέες κοινωνικές διαφορές. Ωθούν σημαντικά τμήματα του πληθυσμού στο κοινωνικό περιθώριο. Η εμφάνιση νέων μορφών φτώχειας, αποκλεισμού και κοινωνικής αποξένωσης, που αντιμετωπίζονται σήμερα, πολύ πιο δύσκολα απ' ό,τι στο παρελθόν, αποτελεί πρόκληση για τα προοδευτικά κόμματα.

Την πρόκληση αυτή το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι έτοιμο να την αντιμετωπίσει με επιτυχία. Πρέπει παράλληλα με τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη της οικονομίας να οικοδομήσουμε ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος.

Χωρίς κοινωνική συνοχή δεν θα μπορέσουμε να κινητοποιήσουμε όλο το δυναμικό της χώρας στην διαδικασία της ανάπτυξης. Η όποια σταθεροποίηση επιτευχθεί θα είναι εύθραυστη και θα υπονομεύεται από την ογκούμενη κοινωνική δυσαρέσκεια και διαίρεση.

Η Ν.Δ. φέρνει το επιχείρημα ότι δεν υπάρχουν πόροι και γι' αυτό επιχειρεί να διαλύσει κάθε μορφή κοινωνικού κράτους, όπως απέδειξε με την πολιτική της την περίοδο 1990-93. Απέναντι όμως στην εκθεμελίωση των μηχανισμών πρόνοιας που επιχειρεί να πραγματοποιήσει η Ν.Δ., το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει μία διαφορετική, ελπιδοφόρα και οικονομική βιώσιμη προοπτική για το κοινωνικό κράτος.

Η πολιτική μας για το κοινωνικό κράτος έχει τρεις στόχους:

- Να εξασφαλίσει την οικονομική βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων, έπειτα από κοινωνικό διάλογο και συναίνεση των ενδιαφερομένων μερών.
- Να διευρύνει το σύστημα ενίσχυσης και στήριξης των ασθενέστερων κατηγοριών συνταξιούχων.
- Να παρέχει αποτελεσματικά και έγκαιρα υπηρεσίες υγείας, με βαθμιαία ολοκλήρωση του ΕΣΥ, βελτίωση της νοσοκομειακής υποδομής σε όλη τη χώρα, έμφαση στην πρόληψη και την κοινωνική φροντίδα, εξυγίανση του συστήματος φαρμάκων.

Ταυτόχρονα επιχειρούμε μια ριζική αλλαγή στο σημερινό σύστημα των χαμηλών συντάξεων και της ανεπαρκούς πρόνοιας και περίθαλψης στον αγροτικό χώρο. Εμείς δεν θα πλειοδοτήσουμε σε ανέξοδες υποσχέσεις, όπως κάνει η Ν.Δ. με τις προεκλογικές εξαγγελίες των 10.000 δρχ. Άλλωστε η Ν.Δ. το μόνο που κάνει είναι να μας ακολουθεί εκ των υστέρων και χωρίς αντίκρουσμα. Γιατί η Ν.Δ. τις υπόσχεται μεν τώρα, αλλά ήταν η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που έδωσε τις αυξήσεις των 10.000 δρχ. στις αγροτικές συντάξεις τα προηγούμενα χρόνια, χωρίς μεγαλοστομίες και άναρθρη παροχολογία.

Με την ίδια σιγουριά και αξιοπιστία για την πολιτική μας, έχουμε ετοιμάσει ένα πλήρες σχέδιο -για την μετατροπή του ΟΓΑ σε Ταμείο Κύριας Ασφάλισης, που θα λύσει οριστικά, δίκαια και αποτελεσματικά τα προβλήματα συνταξιοδότησης, πρόνοιας και περίθαλψης των αγροτών.

β. Ποιότητα Ζωής και Περιβάλλον

Η ποιότητα της ζωής βρίσκεται στο επίκεντρο της ιδεολογίας μας και των προτεραιοτήτων μας.

Σήμερα, σε μια εποχή ραγδαίων αλλαγών στην τεχνολογία στις μορφές οικονομικής δραστηριότητας και στον τρόπο ζωής, δημιουργούνται νέες δυνατότητες κοινωνικής προόδου και ατομικής ολοκλήρωσης. Παράλληλα όμως, δημιουργούνται νέες πιέσεις που ωθούν τους πολίτες σε έναν υπερβολικό καταναλωτισμό, σε πνευματική και πολιτιστική παραγωγή και κατανάλωση χαμηλής ποιότητας. Το δυναμικό και ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, το Περιβάλλον, την Ποιότητα Ζωής και τον Πολιτισμό αποτελεί θετική και αξιόπιστη απάντηση στα σημεία των καιρών. Η Ελλάδα έχει όλες τις δυνατότητες να αναδειχτεί σε «Ζώνη του Ηλίου» και να κατοχυρωθεί σε «Πολιτισμικό και Οικολογικό Απόθεμα της Ευρώπης». Η απάντησή μας είναι η επανασύσταση του κοινωνικού ιστού, η διεύρυνση των πνευματικών και πολιτιστικών οριζόντων, η καλλιέργεια της οικολογικής συνείδησης και ευαισθησίας οι παρεμβάσεις στις υποδομές που επηρεάζουν την καθημερινότητά μας και η προστασία του καταναλωτή.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προωθεί μια πολιτική ανάπτυξης που έχει ως αναπόσπαστα στοιχεία την προστασία του περιβάλλοντος.

Θεωρούμε απαραίτητη την ενσωμάτωση της οικολογικής διάστασης στο σύστημα αξιών της κοινωνίας και της οικονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή σημαντικό ρόλο έχουν η καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών και η συνειδητοποίηση από τις παραγωγικές δυνάμεις της πολυδιάστατης σχέσης της ποιότητας του περιβάλλοντος με την ανάπτυξη. Η Ελλάδα είναι και πρέπει να παραμείνει μοναδικό οικολογικό και πολιτισμικό απόθεμα στην Ευρώπη και τον κόσμο. Η προσπάθεια αυτή απαιτεί τη συμμετοχή και στήριξη όλων μας και ιδιαίτερα των νέων.

Η δράση μας στον τομέα του περιβάλλοντος άνοιξε μια νέα εποχή. Για πρώτη φορά την περασμένη τριετία εγκρίθηκαν και διατέθηκαν σχεδόν ένα τρισεκατομμύριο δρχ. για την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος, προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Με τις ίδιες βασικές αρχές και προτεραιότητες δράσης το πρόγραμμά μας στον τομέα του περιβάλλοντος, θα συνεχισθεί και την επόμενη τετραετία.

- Το εθνικό κτηματολόγιο προχωρεί και για πρώτη φορά γίνεται επιτέλους πραγματικότητα.
- Θα ολοκληρωθεί ο χωροταξικός σχεδιασμός για την ορθολογική ρύθμιση των όρων δόμησης και χρήσεων γης, τη χωροθέτηση οχλουσών λειτουργιών και έργων τεχνικής υποδομής και τον καθορισμό και οριοθέτηση ζωνών περιβαλλοντικής προστασίας.
- Έργα ανάπτυξης και ανάδειξης της φυσιογνωμίας εκατοντάδων πόλεων και οικισμών βρίσκονται σε ανάπτυξη.
- Θα προχωρήσει το πρόγραμμα προστασίας και ανάδειξης των βιοτόπων, ταυτόχρονα με τη δημιουργία υποδομών για την ανάπτυξη οικολογικού και επιστημονικού τουρισμού, γεγονός που δίνει νέα διάσταση στις αναπτυξιακές προοπτικές πολλών περιοχών της χώρας μας.
- Προχωρούμε προγράμματα και έργα για ύδρευση άρδευση αποχέτευση και βιολογικό καθαρισμό και αντιπλημμυρική προστασία εκατοντάδων πόλεων και οικισμών.
- Προωθούμε τα προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης των απορριμμάτων σε ολόκληρη τη χώρα με την δημιουργία σύγχρονων και ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων τελικής θέσης, την επέκταση της ανακύκλωσης και την οριστική

αντιμετώπιση του προβλήματος των νοσοκομειακών και των επικίνδυνων αποβλήτων.

- Υλοποιούνται τα Προγράμματα ΑΤΤΙΚΗ SOS & ΑΘΗΝΑ SOS για την αντιμετώπιση του νέφους στην Αθήνα. Θα ολοκληρωθεί η κατασκευή του έργου του Μετρό και η αναβάθμιση των συγκοινωνιών και ιδιαίτερα η ανανέωση του στόλου των συγκοινωνιακών φορέων της πρωτεύουσας. Θα επεκταθεί το δίκτυο παρακολούθησης της ποιότητας της ατμόσφαιρας σε ολόκληρη τη χώρα.

Στον τομέα του πολιτισμού στόχος μας είναι η διεύρυνση επικοινωνίας της ευρύτερης κοινωνίας με την πολιτισμική δημιουργία. Να μπορούν να συμμετέχουν πολίτες στα αγαθά και την μέθεξη του πολιτισμού. Ν' αναδειχθούν κοινωνικά πρότυπα που ενισχύουν τη δημιουργικότητα, την αισθητική, μια πολυδιάστατη πολιτιστική ευαισθησία.

Ειδικότερες δράσεις μας επικεντρώνονται:

- στη διαφύλαξη, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς,
- στη κατάστρωση και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής κατά τομέα τέχνης,
- στην περάτωση των μεγάλων έργων του Πολιτισμού, όπως στη συνένωση των αρχαιολογικών χώρων γύρω από την Ακρόπολη, στην περαιτέρω ανάπτυξη του Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων,
- στη συνέχιση του φιλόδοξου προγράμματος για την αναβάθμιση και διάδοση της ελληνικής γλώσσας και την συνεργασία με τον απόδημο ελληνισμό για την προβολή του πολιτισμού μας σε όλο τον κόσμο.

γ. Ο πολίτης και οι θεσμοί μας

Το αίτημα για ισοπολιτεία και ελευθερία διατηρεί όσο ποτέ άλλοτε την επικαιρότητά του. Δέν αρκούμαστε στην αφηρημένη επίκληση της ελευθερίας. Αυτό μας διαφοροποιεί πάντα από την συντηρητική παράταξη. Εργαζόμαστε για να διασφαλιστούν όχι μόνο οι θεσμικές αλλά και οι υλικές προϋποθέσεις για την ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων, για την πραγμάτωσή τους. Επικαιρες παραμένουν και οι δύο βασικές επιδιώξεις που απορρέουν από το αίτημα της ισοπολιτείας και ελευθερίας:

- α) η κατοχύρωση των δυνατοτήτων των ατόμων για απελευθερωμένες μορφές ζωής με λιγότερη αλλοτρίωση, εκμετάλλευση ή καταπίεση,
- β) η κατοχύρωση ρυθμίσεων που προωθούν την αυτονομία του ατόμου και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Η εγγύηση των ατομικών ελευθεριών, των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, η εμπέδωση των κατακτήσεων του Κράτους Δικαίου και του Κράτους Πρόνοιας, η χειραφέτηση και η κοινωνική δικαιοσύνη αποτελούν πάντα θεμελιακό στόχο. Κατεύθυνσή μας είναι η συνεχής διεύρυνση των δικαιωμάτων, η συνεχής εμβάθυνση της δημοκρατίας.

Ο ενεργός και πληροφορημένος πολίτης απαιτεί μια πολιτεία με εύρυθμη οργάνωση και δίκαιους θεσμούς. Μια πολιτεία που δεν εγγυάται απλώς, αλλά οργανώνει την ελευθερία των πολιτών. Μια πολιτεία με σταθερούς αλλά και προσιτούς στον πολίτη θεσμούς. Μια πολιτεία που όχι μόνο προστατεύει τους πολίτες από την ίδια την αυθαιρεσία της ή την εξουσία των ισχυρών, αλλά τους δίνει και τις δυνατότητες να αναπτυχθούν και να ευδοκιμήσουν. Μια πολιτεία που στηρίζει τους αδύναμους. Μια πολιτεία που εμπιστεύεται τη δημιουργικότητα και την αυτενέργεια των πολιτών. Μια πολιτεία που εξασφαλίζει τους όρους για να είναι οι ίδιοι οι πολίτες και ιδιαίτερα οι νέοι και οι γυναίκες σε θέση να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους χωρίς κηδεμονεύσεις και αποκλεισμούς.

Θα δοθούν κατευθύνσεις προς τις δημοτικές και νομαρχιακές αρχές για την εκπόνηση και την υιοθέτηση Ρυθμίσεων για να προωθήσουμε όλα τα παραπάνω με συγκεκριμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες. Οι τοπικές αρχές θα πρέπει να ανοίξουν τις δυνατότητες για τη συμμετοχή του πολίτη αλλά και να αποτελούν ασπίδα προστασίας του.

Η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. πιστή στις διακηρύξεις της προώθησε την διοικητική αποκέντρωση. Εισηγάγε μεταρρυθμίσεις με ιστορική σημασία και προοπτική:

1. Η περιφέρεια συγκροτήθηκε σε αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση. Αναβαθμίστηκε ο ρόλος των περιφερειακών συμβουλίων και δημιουργήθηκαν περιφερειακά ταμεία. Η ενίσχυση της περιφέρειας αποτελεί πάντα πάγιο στόχο μας. Τα Υπουργεία θα περιοριστούν σε επιτελικό ρόλο και οι περισσότερες αρμοδιότητές τους θα μεταβιβαστούν στις περιφέρειες.

2. Θεσπίστηκε η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση αποτελεί τον καταλύτη για την αποτελεσματικότητα της διοίκησης και την δημιουργική συμμετοχή του πολίτη στη λήψη των αποφάσεων αλλά και τον έλεγχο της εφαρμογής του. Θα εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι και θα στελεχωθεί με προσωπικό ούτως ώστε να εκπληρώσει τη σύνθετη αποστολή της.

Η προσοχή μας θα στραφεί επίσης στην διαμόρφωση μίας σύγχρονης μεταναστευτικής πολιτικής. Οι μετανάστες και οι αλλοδαποί που ζουν στην χώρα μας πρέπει να απολαύουν τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει το Σύνταγμα και η νομοθεσία, ώστε να συμβάλλουν υπό καλύτερους όρους στην ανάπτυξη της κοινωνίας μας.

Θα εγγυηθούμε με όλα τα πρόσφορα μέσα την ελεύθερη πληροφόρηση από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και θα εντείνουμε τον έλεγχο τους με την ολοκλήρωση των κατάλληλων μηχανισμών που έχουν ήδη σχεδιαστεί. Το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο θα εξελιχθεί σε ανεξάρτητη αρχή με ενίσχυση του ρόλου του.

Ο ενεργός πολίτης απαιτεί αποτελεσματική, ευέλικτη και αξιοκρατική Διοίκηση. Η ριζική μεταρρύθμισή της αποτελεί βασικό όρο για την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας και της πολιτείας, την ανάπτυξη της χώρας, τη συμμετοχή της στο διεθνή καταμερισμό εργασίας και τη βελτίωση της καθημερινής ζωής του πολίτη. Βασικοί στόχοι για την αναμόρφωσή της είναι η εμπάθυνση της αποκέντρωσης, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας, η ενίσχυση της διαφάνειας, ο προσανατολισμός της στην εξυπηρέτηση του πολίτη, η αξιοκρατία στη στελέχωσή της και η απλούστευση των διαδικασιών της. Θέλουμε ένα κράτος στρατηγείο και όχι ένα κράτος διαχειριστή πελατειακών εξυπηρετήσεων.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνουμε στη δημιουργία Ανεξάρτητων Αρχών σε περιοχές όπου οι παραδοσιακές δομές έχουν ξεπερασθεί από τα πράγματα και δεν είναι σε θέση να διαχειρισθούν νέα προβλήματα.

Όσο περισσότερο εισβάλλει η πληροφορική στη ζωή μας τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος μίας νέας μορφής «αναλφαριθμητισμού» και περιθωριοποίησης όσων πολιτών δεν έχουν πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και κινδυνεύουν γι' αυτό να αποκλειστούν από τις ευκαιρίες που προσφέρει η τεχνολογική εποχή. Η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αναπτύσσει ειδικά προγράμματα, για τη νεολαία σε υποβαθμισμένες και πληττόμενες

από ανεργία περιοχές, την ανάπτυξη όλων των δεξιοτήτων και ευκαιριών των πολιτών της. Θα συνεχίσει στην κατεύθυνση της ένταξης της Ελλάδας στην κοινωνία της πληροφορίας.

Το ισχύον Σύνταγμα άντεξε στο χρόνο. Η προσαρμογή του στις νέες συνθήκες είναι σκόπιμη. Θα συνεχίσουμε την πρωτοβουλία που αναλάβαμε με βάση την πρόταση που διαμόρφωσε η αρμόδια Επιτροπή της Βουλής. Την πρόταση αυτή θα την εμπλουτίσουμε για να διαμορφώσουμε το Σύνταγμα της Ελλάδας στο κατώφλι του 2000.

Η διαπλοκή μεταξύ πολιτικής και ιδιωτικών συμφερόντων έφερε πειστικά στο προσκήνιο την ανάγκη διαφάνειας στη δημόσια ζωή. Η εξασφάλισή της αποτελεί καθολικό αίτημα. Η Κυβέρνηση θα επιδιώξει με κάθε μέσο την επικράτηση συνθηκών διαφάνειας και όρων ίσου ανταγωνισμού για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος στα δημόσια έργα, τις προμήθειες του δημοσίου, τα Μ.Μ.Ε. και τη χρηματοδότηση των κομμάτων. Δεν θα ανεχθούμε καμία καταστρατήγηση των θεσμικών μηχανισμών που καθιερώσαμε για την αποτροπή της αθέμιτης διαπλοκής άνομων συμφερόντων με την εξουσία. Αυτές οι επιλογές πρυτανεύουν και στον νόμο για την ευθύνη των Υπουργών που θα ψηφισθεί κατά προτεραιότητα στη νέα Βουλή.

3. Η στρατηγική μας στα Βαλκάνια και την Μεσόγειο

Η κυβέρνηση επιδιώκει στην εξωτερική της πολιτική:

- την σταθερή και συνεπή παρουσία της σε όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων στους διεθνείς οργανισμούς στους οποίους μετέχει,
- την διεύρυνση των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών ερεισμάτων της εκτός Ελλάδας,
- την διατύπωση πολιτικού λόγου και την προβολή προτάσεων που ενώ προωθούν τα εθνικά και οικονομικά συμφέροντα της χώρας, την αναδεικνύουν συγχρόνως ως έγκυρο εταίρο και δημιουργικό συμμετοχο στις διεθνείς εξελίξεις,
- την αναζήτηση κοινών δράσεων και πρωτοβουλιών που διαπλέκουν κοινούς οικονομικούς, επικοινωνιακούς, γνωστικούς και πολιτιστικούς στόχους, υπερβαίνουν σύνορα, δημιουργούν δυναμικές ειρήνης, συνεργασίας, προσέγγισης των λαών,
- την ανάδειξη των γραπτών ή άγραφων κανόνων του διεθνούς δικαίου καθώς και των αξιών και των αρχών πάνω στις οποίες οικοδομούνται οι σύγχρονες

δημοκρατίες, οι διεθνείς σχέσεις, η ειρήνη, η σταθερότητα και η ευημερία των λαών. Τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως θεμέλιο ανάπτυξης των σύγχρονων κοινωνιών.

Θεωρεί αυτή την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας που συνθέτει δυναμικά, συνεκτικά, με συνέπεια και επιμονή τις παραπάνω επιδιώξεις, ως κύριο μοχλό της στρατηγικής της, για μια Ελλάδα ισχυρή.

Ειδικότερα: Στην περιοχή των Βαλκανίων η Ελλάδα θα διευρύνει τις πρωτοβουλίες της με στόχο τη διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου συνεργασίας και ειρηνικών σχέσεων, που συμβάλει στη σταθερότητα, την ανάπτυξη και την ευημερία της περιοχής. Προωθούμε με επιτυχία μιά νέα Διαβαλκανική Συνεργασία, η οποία με στόχο την ανάπτυξη των οικονομικών, εμπορικών και πολιτιστικών σχέσεων, καθώς επίσης και την συνεργασία και την κοινή πολιτική των χωρών της περιοχής, στα πλαίσια ενός μόνιμου θεσμού.

Η στρατηγική μας περιλαμβάνει:

Πρώτον, η προώθηση της ειρήνης και σταθερότητας

Η Ελλάδα έχει κάθε συμφέρον να προωθήσει την σταθερότητα και συνολική συνεργασία, αφού μπορεί έτσι ασφαλέστερα να αναδειχθεί σε βασικό παράγοντα της ζώνης αυτής.

Με τις Βαλκανικές χώρες θα ακολουθήσουμε μια συνολική πολιτική ανάπτυξη σχέσεων σε όλους τους τομείς από την κοινωνία των πολιτών, τις πολιτιστικές, οικονομικές και πολιτικές σχέσεις, και φθάνοντας, μέχρι τις μορφές αμυντικής συνεργασίας.

Παράλληλη συνεργασία θα αναπτυχθεί με τις χώρες του Εύξεινου Πόντου, αξιοποιώντας την ισχυρή και δημιουργική παρουσία του ελληνισμού στις χώρες αυτές.

Δεύτερον, η ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών στις Βαλκανικές χώρες

Η Ελλάδα έχει κάθε συμφέρον για την ταχεία ανάπτυξη των δημοκρατικών θεσμών στις γειτονικές της χώρες. Μόνο δημοκρατικά οργανωμένες πολιτείες, με έλεγχο των

θεσμών, μπορούν να εξασφαλίσουν την ειρήνη και την ασφάλεια στην περιοχή. Μόνο έτσι μπορούν να εμπεδωθούν και υγιείς οικονομικές σχέσεις.

Είμαστε έτοιμοι να συνεισφέρουμε στον σχεδιασμό και λειτουργία των θεσμών, την νομοθεσία, την εκπαιδευτική συνεργασία, την δημιουργική διαπλοκή των πολιτισμών.

Τρίτον, η οικονομική συνεργασία

Πρωθούμε πολλούς θεσμούς που διευκολύνουν τις ελληνικές επιχειρήσεις και τις επενδύσεις. Δημιουργούμε τις απαραίτητες υποδομές στις μεταφορές και τις επικοινωνίες που θα επιτρέψουν την ευκολώτερη πρόσβαση στις Βαλκανικές αγορές, την έγκαιρη πληροφόρηση και την συνεργασία των παραγωγικών φορέων.

Η Ελλάδα, ως το μόνο Κράτος-Μέλος της Ε.Ε. που γειτνιάζει με τις άλλες Βαλκανικές χώρες, μπορεί να προωθήσει ένα συστηματικό διμερή διάλογο με τα Βαλκανικά Κράτη για την δημιουργία συνθηκών ισοδύναμων ενός συνεκτικού **Οικονομικού Χώρου Συνεργασίας** στα Βαλκάνια, που θα λειτουργούσε σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και θα περιελάμβανε όλες τις Βαλκανικές χώρες.

Στον χώρο της Μεσογείου, η Ελλάδα θα βρεθεί στο επίκεντρο της σταδιακής αποκατάστασης της ειρήνης και ανοικοδόμησης των χωρών της Μέσης Ανατολής. Αξιοποιώντας τις παραδοσιακά καλές σχέσεις με τις χώρες αυτές και με την ολοκλήρωση των έργων υποδομής που έχουμε ξεκινήσει μπορούμε να αναδείξουμε την Ελλάδα σε στρατηγικό κόμβο οικονομικής συνεργασίας, τόσο στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής Συνεργασίας όσο και διμερώς.

4. Οι θέσεις μας για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Για να πετύχουμε τον τέταρτο στρατηγικό μας στόχο, η Ελλάδα πρέπει να διασφαλίσει μια ισότιμη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που θα της επιτρέψει την ισχυροποίηση της θέσης της στην Ευρώπη, και στο διεθνές σύστημα. Τα επόμενα χρόνια είναι καθοριστικά για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και για τις χώρες-μέλη που τη συγκροτούν. Βρίσκονται σε εξέλιξη τέσσερις μεγάλες διαπραγματεύσεις που θα επαναπροσδιορίσουν το περιεχόμενο και τη φυσιογνωμία της ενόψει του 21ου Αιώνα. Οι επιπτώσεις του θα αγγίξουν την καθημερινότητά μας, την ποιότητα ζωής μας, το μέλλον των παιδιών μας.

Οι διαπραγματεύσεις αυτές αφορούν:

- Την Διακυβερνητική Διάσκεψη για την αναμόρφωση της Ένωσης.
- Την Νέα Διεύρυνση της Ένωσης με την Κύπρο και τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.
- Την αναμόρφωση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ευρωπαϊκού Προϋπολογισμού.
- Τη μετάβαση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης που θα ανοίξει μιά νέα περίοδο οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας.

Στις διαπραγματεύσεις αυτές, η Ελλάδα πρέπει να είναι ενεργά και δυναμικά παρούσα, για να κατοχυρώσει τα συμφέροντά της και ταυτόχρονα να συμβάλει στη διαμόρφωση μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης βασισμένης στις αρχές της δημοκρατίας, της κοινοτικής αλληλεγγύης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότιμης συμμετοχής. Έχουμε επεξεργαστεί για το σκοπό αυτό και προωθούμε μία συνολική στρατηγική με θέσεις που βρίσκουν μάλιστα ιδιαίτερη απήχηση και ανάμεσα στους εταίρους μας.

Επιδιώκουμε συγκεκριμένα :

- α. Την ανάπτυξη των θεσμών της Ένωσης για να καταστεί περισσότερο δημοκρατική, διαφανής και πιο κοντά στον Ευρωπαίο πολίτη.
- β. Ισορροπία και ισότητα ανάμεσα σε όλες τις χώρες-μέλη με ισχυρή Επιτροπή και Κοινοβούλιο. Χωρίς ισχυρούς πυρήνες και κράτη δεύτερης ταχύτητας.
- γ. Την υιοθέτηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και δράσεων, όπως η πολιτική για τα νησιά, την συνοχή, τις υποδομές που θα της επιτρέψουν να αντιμετωπίσει με επιτυχία τα προβλήματα της ανεργίας, και της φτώχειας και να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της.
- δ. Την διαμόρφωση ενός πλαισίου για την εξωτερική πολιτική και την κοινή ασφάλεια που θα επιτρέψει στην Ευρώπη να συμβάλει αποφασιστικά στην προστασία της εδαφικής ακεραιότητας και των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και των κρατών - μελών.

5. Ισχυρή άμυνα της χώρας - Προστασία των εθνικών συμφερόντων

Βασική αρχή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αποτελεί η προάσπιση της εθνικής μας κυριαρχίας και ανεξαρτησίας.

Η τουρκική επιθετικότητα αποτελεί τη σοβαρότερη και ίσως την μόνη απειλή για την Ελλάδα και τον Ελληνισμό. Η Τουρκία, παρά τα έντονα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει στο εσωτερικό της, διεκδικεί ηγεμονικό ρόλο στην περιοχή και αναπτύσσει μία σταθερή πολιτική αμφισβήτησης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας.

Η απάντηση στην τουρκική επιθετικότητα είναι μία Ελλάδα ισχυρή πολιτικά, οικονομικά, αμυντικά, διπλωματικά, μία Ελλάδα ενταγμένη ισότιμα στον ευρωπαϊκό χώρο και το ευρύτερο διεθνές σύστημα. Οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχουν χαράξει συγκεκριμένη στρατηγική για την αντιμετώπιση της τουρκικής προκλητικότητας. Σε επίπεδο αποτροπής υπάρχει η ετοιμότητα των ενόπλων δυνάμεών μας και το δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, που καλύπτει τη Θράκη, το Αιγαίο και την Κύπρο και που αποτελεί σταθερό σημείο της πολιτικής μας απέναντι στην Τουρκία.

Διαρκής στόχος: Η ποιοτική αναβάθμιση των ενόπλων δυνάμεων με τον εκσυγχρονισμό των οπλικών συστημάτων και την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Έχει ήδη γίνει η επεξεργασία για το Ενιαίο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Εκσυγχρονισμού των Ενόπλων Δυνάμεων. Οι σχετικές αποφάσεις θα παρθούν αμέσως μετά τις εκλογές.

Στην τετραετία που έρχεται θα υλοποιηθεί και το σχέδιο για την παλαική άμυνα στην κρίσιμη παραμεθόρια ζώνη.

Σε διπλωματικό επίπεδο, οι ενέργειές μας θα ενταθούν στην διεθνή Κοινότητα, στους διεθνείς Οργανισμούς και στις διμερείς μας σχέσεις, ώστε να καταγγελλεί και να καταδικαστεί η τουρκική επιθετικότητα. Έχουμε καταστήσει σαφές ότι η Ελλάδα θέλει καλές σχέσεις με την Τουρκία, δεν διαπραγματεύεται όμως τα κυριαρχικά της δικαιώματα. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν μπορεί να εξομαλυνθούν αν δεν επιλυθεί δίκαια, μόνιμα και βιώσιμα, σύμφωνα με τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών, το Κυπριακό.

Το Κυπριακό είναι πρώτιστο εθνικό θέμα, η επιβίωση του Ελληνισμού της Κύπρου αποτελεί θέμα ύψιστης προτεραιότητας. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. υποστηρίζει ότι η λύση του Κυπριακού θα πρέπει να αναζητηθεί με ειρηνικά και διπλωματικά μέσα, πάνω στη βάση των ψηφισμάτων και αποφάσεων του ΟΗΕ.

Θα εντείνουμε τις προσπάθειές μας με την ανάληψη πρωτοβουλιών για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. εξασφάλισε την δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση της Κύπρου θα αρχίσουν έξι μήνες μετά το τέλος της Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Η προσχώρηση της Κύπρου στην Ένωση αντιπροσωπεύει κορυφαία πολιτική επιλογή, για την οποία η Ελλάδα θα εργασθεί με όλες τις δυνάμεις της προκειμένου να υλοποιηθεί.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Η ιδεολογική μας ταυτότητα είναι όπως προκύπτει από την παραπάνω ανάλυση διαυγής. Ο χώρος του δημοκρατικού σοσιαλισμού που εκφράζουμε, αποτελεί τον κεντρικό κορμό των δυνάμεων της κεντροαριστεράς, του ζωτικού χώρου ευρύτερης αναφοράς της παράταξής μας. Ο χώρος της κεντροαριστεράς δεν έχει κόμματα-ιδιοκτήτες, ούτε δέχεται ηγεμόνες και προνομικούς εκφραστές. Είναι χώρος ανοιχτός στα ρεύματα και τις ιδέες, που αποτελούν και την μεγάλη του δύναμη, έναντι των συντηρητικών κομμάτων και της συντηρητικής παράταξης. Οι δεσμοί του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με την κεντροαριστερά, είναι δεσμοί εσωτερικής επικοινωνίας και ενότητας, δεσμοί ουσιώδους ιδεολογικής και πολιτικής συγγένειας. Θα πρόσθετα μάλιστα, ότι όποτε αποκοπήκαμε από την κοινή κοίτη της κεντροαριστεράς, είχαμε συνέπειες ακόμα και στο εκλογικό επίπεδο.

Οι οδοί και οι δίαυλοι του διαλόγου με τις δυνάμεις της κεντροαριστεράς πρέπει να παραμείνουν ανοιχτοί. Δεν πρέπει φυσικά τίποτα να γίνει βεβιασμένα και μάλιστα στο πλαίσιο της εκλογικής αναμέτρησης. Αλλά, μετά τις εκλογές, το πεδίο των μεγάλων ρήξεων και τομών που είναι η ουσία της πολιτικής μας, θα είναι και το καλύτερο σημείο ενός διαλόγου. Ενός διαλόγου, που θα αφορά κυρίως τις κοινωνικές δυνάμεις, που θα συναντώνται στα κοινωνικά μέτωπα, δίπλα-δίπλα, στο μεγάλο έργο του εκσυγχρονισμού της χώρας.

Σ' αυτό το εγχείρημα σύντροφοι, το κόμμα μας θα δοκιμαστεί έντονα, αλλά δημιουργικά. Πρέπει να εντείνουμε την προσπάθειά μας στην παραγωγή πολιτικής θεωρίας και πολιτικού λόγου. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. της νέας εποχής χαρακτηρίζεται από τους ισχυρούς δεσμούς του με την κοινωνία, στη βάση προγραμματικών πολιτικών, χαρακτηρίζεται από την γλώσσα της αλήθειας γύρω από τα μέτρα, τους στόχους και

τις κατευθύνσεις τη πολιτικής μας. Οι πολιτικές μας διακηρύξεις αντιστοιχούν και πρέπει πάντα να αντιστοιχούν σε συγκεκριμένο σχέδιο και προγραμματισμό.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Η ανανέωση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ανατρέπει την συνηθή λογική, ότι το Κίνημα καθοδηγεί και η κυβέρνηση μετατρέπεται σε πράξη τις κατευθύνσεις που επεξεργάζεται το κόμμα. Αμέσως μετά την 23^η Σεπτεμβρίου, καθώς θα αρχίσει η ανοικοδόμηση της χώρας, καθώς κάθε ημέρα θα δρομολογούνται οι τομές, οι ρήξεις και οι μεταρρυθμίσεις που έχουμε σχεδιάσει, το Κίνημα θα αναδειχθεί σε κοινωνικό κριό των κυβερνητικών μέτρων. Όχι για να τα στηρίξει, όπως συνήθως λέμε. Αλλά για να υλοποιήσει τις πολιτικές μας, δημιουργώντας κοινωνικές συμμαχίες στη βάση, εμπνέοντας και πείθοντας την κοινωνία για την αναγκαιότητα και την σκοπιμότητα του προγραμματισμού μας.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει να προηγείται της κυβέρνησής του. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει να αναδειχθεί σε πρωτοπόρα κοινωνική δύναμη, και κάθε οργάνωσή του σε αυτοτελές κύτταρο παραγωγής πολιτικής. Η ολόπλευρη δημοκρατική λειτουργία, από την βάση ως την κορυφή, είναι μια ουσιώδης εγγύηση ότι το κόμμα μας μπορεί να παράγει πολιτική. Αλλά, για να επιτύχουμε το ιδεώδες του Γκράμσι, να μετατρέψουμε τον κομματικό οργανισμό σε συλλογικό διανοούμενο, σε μάχιμο, πρωτοπόρο, εκφραστή των δυνάμεων της εργασίας, της διανοήσης, του πολιτισμού, πρέπει να βαθύνουμε, να διευρύνουμε και να μεταβάλλουμε τους δεσμούς μας με την κοινωνία. Το κόμμα δεν μπορεί να κοιτά από ψηλά την κοινωνία. Δεν αποτελεί έναν θεσμό, πέρα και πάνω από τις κοινωνικές δυνάμεις που θέλει να εκφράσει. Το κόμμα, αν θέλει να είναι δύναμη πρωτοπορίας, πρέπει να πορεύεται τους ίδιους δρόμους, της πρωτογενούς κοινωνικής δυναμικής.

Η οργάνωση και διάταξη των δυνάμεών μας, η συνολική λειτουργία μας, από την βάση ως την κορυφή, πρέπει να εμπεδώσει αυτή τη νέα σχέση του κινήματος με τις κοινωνικές δυνάμεις που ήδη έχουμε δεσμούς, και με αυτές που θέλουμε να κινητοποιήσουμε γύρω από τους στόχους μας.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Η ουσία της πολιτικής μας πρότασης είναι η επιβεβαίωση της δημοκρατίας, η απελευθέρωσή μας απ' ότι μας κρατάει στο τέλμα και στην φθορά, η δημιουργία μιας κοινωνίας δυνατής, μιας ισχυρής Ελλάδας.

Ζήσαμε, σε όλο τον κόσμο, μια ολόκληρη δεκαετία την φθορά της πολιτικής, την κρίση των θεσμών της. Οι πολίτες αισθάνονται ότι δεν εκπροσωπούνται. Ότι η πολιτική απογειώθηκε σε μια σφαίρα μακρινή, απρόσιτη και αδιάφορη για τους ίδιους, την ζωή και τις ανάγκες τους. Δεν είναι αβάσιμο το αίσθημα. Από την μια μεριά, η δύναμη της πολιτικής να ελέγχει και να κατευθύνει τις δυνάμεις της οικονομίας, εξασθένησε δραματικά τα τελευταία χρόνια. Άλλοι παράγοντες μοιάζει να ανέβηκαν στον θρόνο. Αλλού, εκτός θεσμών, μοιάζει να λαμβάνονται οι κρίσιμες αποφάσεις. Οι κρίσιμες επιλογές μοιάζει να ανατέθηκαν σε έναν οικουμενικό αυτόματο πιλότο.

Από την άλλη μεριά, οι πολιτικοί, όσο η πραγματική τους δύναμη μειωνόταν, τόσο έμοιαζαν να γίνονται πιο άπληστοι, πιο αλαζονικοί, σαν επαγγελματίες που νοιάζονται για την «καριέρα» τους μόνον, για τις φιλοδοξίες τους τα στενά τους συμφέροντα, τους ανταγωνισμούς και τους εγωισμούς τους.

Αυτή η πορεία δεν είναι δεσμευτική για μας. Υπάρχουν άλλοι δρόμοι. Και ήδη, εμείς στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., θέσαμε τα θεμέλια της ανανέωσης της πολιτικής, ανοίξαμε ένα μεγάλο παράθυρο στην ελπίδα. Το Συνέδριό μας, οι ουσιαστικές δημοκρατικές διαδικασίες με τις οποίες λειτουργήσαμε, οι καθαρές αποφάσεις οι οποίες πήραμε, έδειξαν ότι η πολιτική λειτουργία δεν είναι υπόθεση μόνον στενών κομματικών κύκλων, αλλά υπόθεση της κοινωνίας. Αυτό το κεφάλαιο εμπιστοσύνης, αυτό το παράθυρο της ελπίδας δεν θα το κλείσουμε.

Για να αναγεννηθεί η πολιτική, να ξαναποκτήσουν οι πολίτες το αίσθημα ότι αντιπροσωπεύονται και την διάθεση να συμμετέχουν - γι' αυτό κυβερνούμε. Θα ήταν εύκολο να αποσυρθούμε στον άγονο αντιπολιτευτικό και λαϊκιστικό λόγο. Να αφήσουμε άλλους να βγάλουν το φίδι από την τρύπα και να συσσωρεύσουν αφόρητα βαρύ κοινωνικό κόστος με μας ως διαμαρτυρόμενους θεατές. Αλλά έτσι, αυτοκαταργούμαστε. Προδίδουμε τον εαυτό μας. Ο σοσιαλισμός είναι δράση. Οι σοσιαλιστές αρνούνται το ρόλο του θεατή. Η ρεαλιστική ουτοπία που προτείνουμε

στον ελληνικό λαό, χτίζεται στην πράξη. Μέσα από επώδυνες επιλογές - αναγκαίες για να διασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα, η επιβίωσή μας σε ένα σκληρό διεθνές περιβάλλον. Αλλά, ταυτόχρονα, μέσα από επιλογές που δεν αποδέχονται τις ανισότητες, τον κοινωνικό αποκλεισμό, ως αναγκαίο κόστος του εκσυγχρονισμού και της ανταγωνιστικότητας. Εδώ στηρίζεται η νέα σύνθεση, το στοίχημα του ευρωπαϊκού σοσιαλισμού για τον επόμενο αιώνα. Ένα στοίχημα, στο οποίο μετέχουμε με όλες μας τις δυνάμεις.

Οι εκλογές, σημαδεύουν ήδη, σε ό,τι μας αφορά τουλάχιστον, ένα νέο πολιτικό κλίμα. Δεν υποσχόμαστε τίποτα, που δεν θα υλοποιήσουμε. Δεν αντιμετωπίζουμε τους πολίτες ως πελάτες. Δεν θα υποκύψουμε στην παραδοσιακή δημαγωγία και τις παροχές με ακάλυπτες επιταγές. Θέλουμε, αυτές οι εκλογές, να γίνουν αφετηρία και δείγμα γραφής ενός νέου κλίματος στην δημόσια ζωή, ενός νέου, σύγχρονου και δημοκρατικού τρόπου πολιτικής ζωής και αντιπαράθεσης.

Οι εκλογές είναι η αφετηρία μιας μεγάλης εφόδου στο μέλλον. Η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στις 23 του Σεπτεμβρη, ξεκινά χωρίς καθυστέρηση, χωρίς συμβιβασμούς, το σχέδιο της ισχυρής Ελλάδας. Ο 21^{ος} αιώνας αρχίζει τώρα.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΜΠΟΡΕΙ

Το κρίσιμο ερώτημα που τίθεται σήμερα απέναντι στον πολίτη είναι ποια παράταξη, ποιος πολιτικός σχηματισμός, ποιο κόμμα, μπορεί να εγγυηθεί την επίτευξη αυτών των στόχων. Ποιος μπορεί να εγγυηθεί το μεγάλο άλμα προς τα εμπρός.

- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που συνδέθηκε με όλα τα εκσυγχρονιστικά και προοδευτικά βήματα που έγιναν μέχρι σήμερα στον τόπο μας, που απέδειξε έμπρακτα ότι η Ελλάδα τώρα μπορεί να δώσει απαντήσεις ή η Ν.Δ. που συνδέθηκε με την κοινωνική και παραγωγική αποδιάρθρωση, με ό,τι πιο αναχρονιστικό και ξεπερασμένο.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που εγγυάται την πολιτική σταθερότητα, την ήρεμη και δημιουργική πορεία ή η Ν.Δ. που μας καλεί να διαλέξουμε ανάμεσα στα τιμάρια των εσωτερικών της συσχετισμών.

- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που με διεθνή αναγνώριση σταμάτησε τον κατήφορο της οικονομίας και πέτυχε τα πρώτα βήματα της σύγκλισης ή η Ν.Δ. που αδυνατούσε να σχεδιάσει και μια κάπποια ενιαία πολιτική.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που ταυτίστηκε με τη σκληρή διαπραγμάτευση υπέρ των εθνικών συμφερόντων, με τις ειδικές ευρωπαϊκές πολιτικές για το νότο της Ευρώπης, την επίπονη προσπάθεια ανάδειξης της εθνικής μας ιδιαιτερότητας ή η Ν.Δ. που ταυτίστηκε με την νομοτέλεια της επικράτησης και της επιβολής των ισχυρών στους πιο αδύνατους.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που στάθηκε πάντα με κοινωνική ευαισθησία και επιμονή στην ανάγκη να υπάρξει μέσα και στις πιο αντίξοες συνθήκες πράσινο χρώμα στην πολιτική και αρθρωμένο κράτος πρόνοιας ή η Ν.Δ., που με κοινωνική αναληγσία αποδιάρθρωσε το κράτος πρόνοιας.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που βρέθηκε πάντοτε κοντά στους ακρίτες του παραμεθόριου τόξου, που συνδέθηκε με τα ειδικά μέτρα, τα κίνητρα και τις θετικές λύσεις για την περιοχή ή η Ν.Δ. της πλήρους άγνοιας, της εγκατάλειψης, της αδιαφορίας.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. που άνοιξε το δρόμο στην αποκέντρωση, την ενίσχυση των θεσμών αντιπροσώπευσης και λαϊκής συμμετοχής ή η Ν.Δ. που ταυτίστηκε πάντοτε με το αυταρχικό, συγκεντρωτικό και παρασιτικό αθηνοκεντρικό κράτος.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. του ενιαίου αμυντικού δόγματος ανάμεσα, σε Θράκη, Αιγαίο, Κύπρο, των συνεχών βαλκανικών πρωτοβουλιών, του ανοίγματος σ' όλες τις νέες αγορές και τις παραδοσιακές συμμαχίες και κοιτίδες του Ελληνισμού της εθνικής μας στρατηγικής ή η Ν.Δ. της απόστασης, της απομόνωσης και της αποδοχής των τετελεσμένων.
- ✓ Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. της κινητοποίησης και ενοποίησης του παγκόσμιου Ελληνισμού ή η Ν.Δ. του εφησυχασμού και της παθητικής στάσης.

Ο πολίτης δεν έχει κανένα δίλημμα ανάμεσα σε μια προοδευτική δύναμη που συνδέθηκε με όλα τα θετικά βήματα που έκανε η χώρα τα τελευταία χρόνια και σε μια βαθύτατα συντηρητική δύναμη που είναι οριστικά χρεωμένη σ' όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής, με τη στασιμότητα, την υπανάπτυξη, τον αναχρονισμό.

Καλώ όλους τους Έλληνες να δώσουν δύναμη στο σχέδιο της ισχυρής Ελλάδας. Καλώ όλους τους Έλληνες να δώσουν δύναμη στην πολιτική ειρήνης και ασφάλειας, στην ανάπτυξη και την πολιτική σταθερότητα. Καλώ όλους τους Έλληνες να δώσουν δύναμη στον αναγκαίο, εκ βαθρων, εκσυγχρονισμό της χώρας. Για την κοινωνική δικαιοσύνη και το Κράτος Πρόνοιας. Για ένα κράτος που μεριμνά για τον απλό,

καθημερινό άνθρωπο και διασφαλίζει τις ανάγκες και τα δικαιώματά του. Για ένα κράτος σύγχρονο, ανθρώπινο, αποτελεσματικό, ταγμένο στην υπηρεσία του πολίτη. Για μια Ελλάδα ισχυρή, σεβαστή σε φίλους και αντιπάλους. Για μια Ελλάδα ισότιμη στην Ευρώπη, αξιοπρεπή και υπερήφανη.

Η νίκη είναι δική μας. Εμπρός για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. της νέας εποχής, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. του 21^{ου} αιώνα.

Εμπρός για μια εποχή ανάπτυξης και ευημερίας. Εμπρός για κοινωνική δικαιοσύνη, ισότητα και αλληλεγγύη. Εμπρός για τη μεγάλη μάχη της νέας εποχής. Εμπρός για τη μεγάλη νίκη του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Για την ισχυρή Ελλάδα. Για την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα.